

ECONOMIA DE LA COMPETENCIA IMPERFECTE

Jordi Bacarà

La ressenya és una introducció al llibre de Joan Robinson "L'economia de la competència imperfecta" (1). El llibre va ser publicat l'any 1933, és, com es pot veure, una obra que no per això podem anomenar vella, sinó que el mot que més li escau, és de clàssic de l'economia. L'obra suposa (en el seu dia i en els cercles on es pot discutir la seva repercussió), una porta que s'obre i al mateix temps es tanca per a la teoria neoclàssica, coneguda així la teoria que gira al voltant de l'anàlisi marginal i parcial, o sigui el que s'entén per microeconomia. Abans d'entrar en l'obra, per a situar el lector novell interessat en aquests temes, val la

pena d'explicar una mica més detallat el que és tot aquest enfrontament teòric, amb la corresponent tendenciositat ideològica que hi ha darrera. La professora Joan Robinson, pertany a l'anomenada escola de Cambridge, on també hi ha els economistes Piero Sraffa (2) i Maurice Dobb (3).

Els economistes de l'escola neoclàssica, els de l'equilibri parcial --Marshaq-- i els de l'equilibri general --Walras, Pareto-- elaboraven els seus models teòrics amb el supòsit de competència perfecta, és a dir, considerant que hi ha una transparència de mercat (tots els compradors i venedors tenen informació dels preus i de les quantitats que hi ha al mercat cada moment).

Es en aquest context que apareix l'obra de la professora Joan Robinson, que desenvolupa una hipòtesi del seu professor i amic Piero Sraffa, que diu que la manera més idònia per a l'estudi del mercat i de la formació de preus és la de l'estudi del monopoli més que el que s'obté a través de la competència perfecta; així doncs aquesta excepció que confirmava la regla entre els teòrics neoclàssics, es torna regla en mans dels economistes de l'escola de Cambridge.

Val a dir que "L'Economia de la Competència Imperfecta", junt amb "The Theory of Monopolistic Competition" suposen una revolució teòrica per al marginalisme.

Joan Robinson ja diu que l'obra és com una caixa d'eines per a l'economista analític, una caixa d'eines que ha de servir per a arranjar problemes que els economistes del seu temps no podien resoldre amb els receptaris a l'ús en aquell moment; per això diu que la teoria marginalista ortodoxa deia coses com: "quan el preu se situa per sota del cost mig, algunes empreses deixen el negoci, i les que queden l'amplien", i així estàvem el 1930, en el mig d'una fonda crisi econòmica. Això era el que ens demanava que creguéssim.

Veiem més clar doncs que l'obra és una carregada contra aquesta teoria ortodoxa i el seu model econòmic de competència perfecta, com a supòsit principal. Aclarim-ho: els ortodoxos, relacionen la demanda del mercat amb els preus, la resposta és d'una claredat meridiana (per

al qui ho vulgui entendre així, naturalment), els augments de la demanda afecten els beneficis però quasi gens els preus.

També, posant en dubte la suposada transparència de mercat i el paper sobirà del consumidor, Joan Robinson diu que això no pot aconseguir-se mentre la iniciativa la tingui el productor (entès com a fabricant), ja que el consumidor és un aficionat en el terreny de l'adquisició dels béns de consum, i el venedor és un professional.

I, el que era el punt essencial --diu-- vaig aconseguir demostrar dins l'estructura de la teoria ortodoxa, que no és cert que els sous siguin normalment iguals al valor del producte marginal del treball.

Malgrat tot, Joan Robinson no ha dit l'última paraula, mal aniríem si l'any 1932, s'hagués encetat i acabat el tema. Però això no desdiu el que hem dit al principi, el llibre de la senyora Joan Robinson, no deixa de ser un clàssic, en el sentit més escaient del terme, un clàssic que recomano als qui vulguin saber què és la microeconomia, vista des de l'altre vessant.

Res més escaient per acabar que el que ens diu l'autora referint-se al punt essencial: "Però això no va tenir cap repercussió. La competència perfecta, la llei de l'oferta i la demanda, la sobirania del consumidor i els productes marginals segueixen essent els reis de l'ensenyament ortodox. Esperem que, després de quaranta anys, una nova generació d'estudiants trobi en aquest llibre el que jo vaig voler dir".

Jordi BACARIA

(1) "La Economia de la Competència Imperfecta", Joan Robinson. Col·lecció Novocurso. Edit. Martínez Roca.

(2) Piero Sraffa va treure de la presó feixista italiana, on estava empresonat per la seva ideologia i militància comunista, l'intel·lectual Antonio Gramsci, els seus coneguts "Cuaderni del Carcere".

També va treballar en l'edició de l'obra completa de Ricardo.

(3) Maurice Dobb és conegut com un dels més importants economistes marxistes del segle XX, va col·laborar amb Piero Sraffa en l'edició de l'obra de Ricardo.